

POSTANOWIENIE

Dnia 28 listopada 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Maciej Pacuda

w sprawie z odwołania W.A.
od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych [...] Oddziału w P.
o wysokość świadczenia,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 28 listopada 2023 r.,
zażalenia odwołującego się na postanowienie Sądu Apelacyjnego w Poznaniu
z dnia 30 grudnia 2022 r., sygn. akt III WSC U 91/22,

oddala zażalenie.

M.G.

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Poznaniu postanowieniem z dnia 30 grudnia 2022 r. sprawdził i ustalił wartość przedmiotu zaskarżenia na kwotę 2.830,32 zł oraz odrzucił skargę kasacyjną wniesioną przez odwołującego się W.A. od wyroku tego Sądu z dnia 23 maja 2022 r.

Uzasadniając to rozstrzygnięcie, Sąd Apelacyjny wyjaśnił, że wyrokiem z dnia 23 maja 2022 r. została oddalona apelacja odwołującego się od wyroku Sądu Okręgowego w Poznaniu z dnia 19 czerwca 2020 r. Wnosząc skargę kasacyjną od wyroku z dnia 23 maja 2022 r., odwołujący się oznaczył wartość przedmiotu zaskarżenia w kwocie 26.256 zł. W piśmie procesowym z dnia 22 grudnia 2022 r. pełnomocnik Zakładu Ubezpieczeń Społecznych [...] Oddziału w P. stwierdził jednak, że prawidłowo wyliczona wartość przedmiotu zaskarżenia powinna wynosić

kwotę 2.830,32 zł. Sąd Apelacyjny uznał zaś argumentację organu rentowego za zasadną i dokonał ustalenia wartości przedmiotu zaskarżenia na kwotę 2.830,32 zł, biorąc pod uwagę, że organ rentowy dysponuje właściwymi służbami i narzędziami do prawidłowego wyliczenia spornej różnicy w wysokości emerytury.

Równocześnie Sąd drugiej instancji przypomniał, że zgodnie z art. 398² § 1 k.p.c. skarga kasacyjna jest niedopuszczalna w sprawach o prawa majątkowe, w których wartość przedmiotu zaskarżenia jest niższa niż pięćdziesiąt tysięcy złotych, a w sprawach z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych - niższa niż dziesięć tysięcy złotych. Dodał, że niniejsza sprawa jest sprawą o wysokość świadczenia rentowego, a zatem nie należy do kategorii spraw o przyznanie i o wstrzymanie emerytury lub renty oraz o objęcie obowiązkiem ubezpieczenia społecznego (art. 398⁶ § 2 zdanie drugie k.p.c.).

Uwzględniając to, Sąd Apelacyjny na podstawie art. 398⁶ § 2 k.p.c. odrzucił w całości skargę kasacyjną odwołującego się jako niedopuszczalną z mocy ustawy.

Odwołujący się W.A. wniósł do Sądu Najwyższego zażalenie na postanowienie Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 30 grudnia 2022 r., domagając się: 1) zmiany zaskarżonego postanowienia w części dotyczącej ustalenia wartości przedmiotu zaskarżenia na kwotę 2.830,32 zł; 2) uchylenia postanowienia w przedmiocie odrzucenia skargi kasacyjnej.

Żalący się zarzucił, że wartości przedmiotu zaskarżenia nie ustalono zgodnie z uchwałą składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 18 października 2012 r., III UZP 3/12 (OSNP 2013 nr 9-10, poz. 112). Tymczasem zgodnie z powołaną uchwałą w sprawie z zakresu ubezpieczeń społecznych, której przedmiotem jest zmiana wysokości świadczenia powtarzającego się, wartość przedmiotu zaskarżenia (art. 398² § 1 zdanie pierwsze i drugie k.p.c.) ustala się na podstawie art. 22 k.p.c. w odniesieniu do świadczeń przyszłych, a w odniesieniu do świadczeń zaległych na podstawie art. 19 § 2 k.p.c. W razie dochodzenia świadczeń przyszłych i zaległych stosuje się art 21 k.p.c.

Według żalącego się, ustalona w taki sposób wartość przedmiotu zaskarżenia wynosi zaś 26.256 zł, to jest wysokość świadczenia rentowego ustalona zaskarżoną decyzją x 12 miesięcy (2.188,00 zł x 12 = 26.256 zł).

Wezwany do podania sposobu ustalenia tak określonej wartości przedmiotu zaskarżenia, żalący się w piśmie procesowym z dnia 25 lutego 2023 r. określił ostatecznie wartość przedmiotu zaskarżenia w kwocie 23.738 zł, podając równocześnie szczegółowy sposób wyliczenia tej kwoty.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Rozpoznawane w niniejszym postępowaniu zażalenie nie jest uzasadnione.

Wstępnie Sąd Najwyższy zauważa, że żalący się objął zażaleniem oba punkty zaskarżonego postanowienia, domagając się jego zmiany w części dotyczącej ustalenia wartości przedmiotu zaskarżenia oraz uchylenia tego postanowienia w części dotyczącej odrzucenia skargi kasacyjnej.

Sąd Najwyższy przypomina w związku z tym, że art. 394¹ k.p.c. zawiera zamknięty katalog orzeczeń sądu drugiej instancji. Wydane na podstawie art. 25 k.p.c. w związku z art. 398⁴ § 3 k.p.c. postanowienie o ustaleniu wartości przedmiotu zaskarżenia po jego uprzednim sprawdzeniu z całą pewnością nie mieści się zaś w tym katalogu. Dlatego w ugruntowanym orzecznictwie przyjmuje się, że skuteczne zakwestionowanie takiego rozstrzygnięcia może nastąpić jedynie na wniosek strony zgłoszony w trybie art. 380 k.p.c. w związku z art. 394¹ § 3 k.p.c. i art. 398²¹ k.p.c., na podstawie którego Sąd Najwyższy może, rozpoznając zażalenie na postanowienie o odrzuceniu skargi kasacyjnej, rozpoznać także związane z nim wcześniejsze orzeczenie.

Sąd Najwyższy dostrzega w związku z tym, że żalący się nie powołuje wprawdzie wspomnianego art. 380 k.p.c., ale domagając się zmiany zaskarżonego postanowienia w części dotyczącej ustalenia wartości przedmiotu zaskarżenia i przytaczając stosowną argumentację mającą potwierdzić zasadność tego żądania, w istocie formułuje (choć bez powołania właściwej podstawy prawnej) wniosek o poddanie kontroli w postępowaniu zażaleniowym nie tylko orzeczenia o odrzuceniu skargi kasacyjnej (art. 394¹ § 1 k.p.c.), ale także poprzedzającego to orzeczenie niezaskarżalnego postanowienia o ustaleniu wartości przedmiotu zaskarżenia.

Problem jednak w tym, że o ile trafnie żalący się przywołuje w tym zakresie pogląd prawny wyrażony w uchwale składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z

dnia 18 października 2012 r., III UZP 3/12 (OSNP 2013 nr 9-10, poz.112), nieuwzględniony przez Sąd Apelacyjny, o tyle zupełnie niewłaściwie stosuje go do własnych wyliczeń wartości przedmiotu zaskarżenia w sprawie, w której wniósł zażalenie. Wypada bowiem przypomnieć, że przedmiotem sporu w tej sprawie była wysokość przysługującej żalącemu się renty z tytułu niezdolności do pracy, a konkretnie prawidłowość obliczenia jej wysokości w decyzji organu rentowego z dnia 9 czerwca 2015 r., którą – wykonując prawomocny wyrok Sądu Okręgowego w Poznaniu z dnia 15 kwietnia 2015 r. – przyznano to świadczenie nie tylko na przyszłość (do dnia 22 kwietnia 2016 r.), ale także jego wyrównanie od dnia 23 kwietnia 2013 r. Oznacza to, że przedmiot sporu w sprawie, a następnie przedmiot zaskarżenia stanowiła różnica między świadczeniem dochodzonym a przyznanym i wypłaconym przez organ rentowy. Obliczając zgodnie ze stanowiskiem wyrażonym w powołanej uchwale III UZP 3/12 wartość przedmiotu sporu oraz wartość przedmiotu zaskarżenia należało zatem zsumować ową różnicę za okres poprzedzający zaskarżoną w sprawie decyzję organu rentowego, to jest okres od dnia 23 kwietnia 2013 r. do dnia 9 czerwca 2015 r. (art. 19 § 2 k.p.c.) oraz na podstawie art. 21 k.p.c. dodać do tak obliczonej kwoty różnicę w wysokości świadczenia za okres do dnia 22 kwietnia 2016 r., skoro był to okres krótszy niż rok (art. 22 k.p.c.). Tymczasem żalący się, na co jednoznacznie wskazuje treść jego pisma procesowego z dnia 25 lutego 2023 r., zsumował co prawda różnicę w wysokości świadczeń za okres zaległy, ale do tak obliczonej kwoty dodał różnicę w wysokości świadczeń nie za okres do dnia 22 kwietnia 2016 r., a nawet nie za okres jednego roku, lecz za okres aż do dnia 30 września 2022 r. Czyniąc tak, z niewiadomych przyczyn zlekceważył więc sposób obliczania wartości przedmiotu zaskarżenia przedstawiony w uchwale III UZP 3/12, na którą sam się przecież powoływał. Gdyby zaś uwzględnić dane liczbowe podane przez samego żalącego się we wspomnianym piśmie procesowym, wartość przedmiotu zaskarżenia byłaby wprawdzie wyższa od ustalonej przez Sąd drugiej instancji, ale na pewno niższa od wymaganej treścią art. 398² § 1 k.p.c. Wynosiłaby bowiem 7.199,52 zł i wynikała ze zsumowania następujących kwot (1.976,70 zł + 2.410,08 zł + 2.410,08 zł + 402,66 zł).

Trzeba natomiast podkreślić za Sądem Apelacyjnym, że zgodnie z art. 398² § 1 k.p.c., skarga kasacyjna jest niedopuszczalna w sprawach o prawa majątkowe, w których wartość przedmiotu zaskarżenia w sprawach z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych jest niższa niż dziesięć tysięcy zł. W sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych skarga kasacyjna przysługuje z kolei niezależnie od wartości przedmiotu zaskarżenia tylko w sprawach o przyznanie i o wstrzymanie emerytury lub renty oraz o objęcie obowiązkiem ubezpieczenia społecznego. Sprawa, w której wniesiono rozpoznawane zażalenie do takich spraw jednak nie należy.

Podsumowując, Sąd Najwyższy stoi na stanowisku, że choć żalący się słusznie wytyka nieuwzględnienie przez Sąd Apelacyjny powołanej uchwały III UZP 3/12, to jednak zaskarżone postanowienie tego Sądu ostatecznie odpowiada prawu.

Kierując się przedstawionymi motywami oraz opierając się na podstawie art. 398¹⁴ k.p.c. w zw. z art. 394¹ § 3 k.p.c., Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji postanowienia.

M.G.

[ał]